

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЗНАМЕНИТЕ ЛИЧНОСТИ НИША
- ПРИКАЗ ПИЛОТ ИЗДАЊА ЕДИЦИЈЕ -

Поводом 100 година ослобођења Ниша у Првом светском рату и 140 година ослобођења Ниша од Турака, у организацији Нишког културног центра на 55. Сајму књига у хали "Чаир" 28. децембра 2018. године представљено је пилот-издање енциклопедије "Знамените личности Ниша", један од пројеката Удружења стваралаца Ниша "Цар Константин", на којем је више година радио стручни тим (15 уредника), предвођених мр Новицом Ранђеловићем, иницијатором пројекта и главног и одговорног уредника Енциклопедије. Поред главног редакционог одбора, на Енциклопедији су ангажовани и стручни људи из појединих области - стручни консултанци, као и аутори одредница-биографија, укупно 54 сарадника. На првом представљању овог издања Енциклопедије говорили су проф. др Љубиша Митровић, рецензент, у име издавача директор НКЦ-а Срђан Савић и мр Новица Ранђеловић, главни уредник едиције. Друга промоција наведеног издања реализована је на 15. Светосавском сајму књига у Официрском дому у Нишу 11. марта 2019. године, у организацији компаније Medinvest из Ниша.

У Предговору Енциклопедије, обраћајући се читаоцу, главни уредник Н. Ранђеловић каже: "Ово је књига о људима. Књига о сталним, повременим или привременим Нишлијама. Књига о људима, који се вољом судбине родише у Нишу, у њему проведоше своје ђачке и/или студентске дане, свој радни век и/или пензионерске дане, или пак у њему нађоше свој вечни мир. Књига о људима који својим натпросечним делима и стваралачким достигнућима надмашише време и простор у којем су живели и који су допринели промоцији и афирмацији града у коме су стално или делимично живели и стварали."

Едиција енциклопедије "Знамените личности Ниша" садржи елементе енциклопедије, али истовремено и нека одступања. Одступање од енциклопедијског принципа је видљиво у концепцији саме едиције, а методологија писања биографија знаменитих личности преузета је из "Биографског речника", издавача Матице српске из Новог Сада. Поред биографија 500 знаменитих Нишлија, Енциклопедија садржи и велики број регистара знаменитих, значајних и заслужних личности (преко 50 регистара), систематизованих у одређеним категоријама. Наравно, како је ово пилот-издање рађено доста убрзано поводом два наведена јубилеја, сасвим сигурно ће претрпети знатне измене. Између осталог, ту су регистари односно спискови имена: нишких владика, председника општина, градоначелника, ректора универзитета и декана факултета, спортиста, репрезентативаца, олимпијца, политичких и војних функционера, директора установа и предузећа, народних посланика, добитника награде "14. октобар" (данас 11. јануар). У Енциклопедији

су биографије личности које су рођене, живеле или привремено боравиле у Нишу, али су својим радом, стваралаштвом и на други начин, обележиле област којом су се бавиле и време у којем су живеле. Ту су имена политичара, градитеља, просветитеља, писаца, уметника, војних и црквених званичника, лекара, спортиста, привредника.

Енциклопедијом је обухваћен временски период за који постоје писани трагови у историји града Ниша, почев од 3. века, када је у античком Наисусу рођен римски цар Константин Велики, преко 4. века, који је заступљен у биографијама епископа и митрополита Нишке епархије, до данашњих дана.

Све биографије личности расподељене су у 14 тематских области: религија; историја; политика; наука и образовање; привреда; војска; здравство; архитектура, урбанизам и грађевинарство; књижевност и публицистика; позориште, филм и медији; ликовна уметност; музика; спорт и поглавље знамените нишке фамилије.

На страницама Енциклопедије од 500 обрађених биографија, своје место су заузеле биографије Нишлија: епископа Киријакуса; Ристе Бојацића, првог управитеља вароши Ниша; првог нишког кмета Димитрија Мите Коцића Асарчинског; националног радника и конзула Тодора Станковића; председника Владе Краљевине Југославије Николе Узуновића и Драгише Цветковића; бана Врбаске бановине и министра саобраћаја у Краљевини Југославији Светислава Милосављевића; академика: Милорада Митковића, Градимира Миловановића, Нинослава Радовановића, Нинослава Стојадиновића и др; привредника, лекара, уметника, музичара, спортиста. Знамените личности, рођене у Нишу, из света музике, између осталих, су Владимир Савчић Чоби, Шабан Бајрамовић, Оливер Њего, оперски певач, Оливер Катић, виолиниста, а из света спорта фудбалер Драган Стојковић Пикси, ватерполиста Александар Шоштар, одбојкаш Иван Миљковић и др. Дуг је списак значајних и заслужних Нишлија, али оставимо читаоцу да ишчитавањем страница књиге која је пред нама, упозна све остале појединце који су својим радом постигли одређене резултате, успех или на други начин оставили свој печат и допринели развоју или промоцији града Ниша.

Посебно поглавље у Енциклопедији посвећено је угледним нишким фамилијама са биографијама њихових родоначелника и потомака. На необичан начин, одступајући од енциклопедијског метода, читаоцима су предочене биографије чланова пекарске фамилије Бранковић, угоститељске породице Мандић, истакнутих новинара фамилије Марјановић, значајних и успешних лекара Петковић, породице архитеката Медведев, свештеничке породице Поповић-Икономовић, фамилије политичара, баштована и занатлија Узуновић и других.

На самом крају едиције су биографије уредника тематских области, садржаних у Енциклопедији. Независно од тога колико се редакциони тим трудио, какве је мотиве и намере имао, остаје запамћен резултат. О њему нека суде читаоци. Још је Станоје Станојевић, готово пре једног века, у Поговору своје “Народне енциклопедије” написао: “Све замерке, учињене писмено и усмено, на Народну енциклопедију дају се углавном свести на ово: Замера се што су неки чланци (особито биографије) изостали, замера се што су многи чланци (опет особито биографије) ушли у Народну енциклопедију, замера се за поједине чланке што су сувише опширни, а за поједине да су сувише кратки (често за исте чланке

једни тврде да су сувише опширни, а други да су сувише кратки).” Кад се томе дода професионална, политичка и свака друга осетљивост биографија живих личности, савременика- онда расправа нема краја.

Једно је сигурно. Важно је сачувати од заборавља сваки писани траг о развоју друштва, образовања, науке, привреде, здравства и културе града на Нишави. Но, град без људи не би био град. Уредници едиције вођени тим сазнањем још једном потврђују, да све оно што је записано оставља трајне и неизбрисиве трагове оних који су задужили овај град.